

TADEK IN MIKLAVŽ

ARNOŠT ADAMIČ

Tadek se je zavedal, da je treba v teh hudih časih, ko ni zaslužka v rudniku in ko ves svet stoka nad »grizo«, pomagati tudi Miklavžu, da nima preveč stroškov z darili. Če mu preskrbim smrekico, si je dejal, nas bo raje obdaril. Saj nas je pet in tudi mama mora dobiti svoj delež. Smrekico vsaj moram dobiti. In jo je res dobil pri rudniški upravi, ki jih je delila brezplačno. Spoštljivo jo je naložil na rame in koračil naprej, mlajša dva, Milko in Pepko, sta jo pa pobirala za njim, kolikor so jima dale preozke hlače, ponosno in s slavo v veselih dušicah.

»Meni bo prinesel vojake!« je vzkliknil Pepko. »Meni trobento!« je zavrisnil Milko.

»Seveda nam bo prinesel, same lepe stvari nam bo prinesel,« je pritrljeval Tadek z globoko vero v srcu.

»Saj smo revni,« je tuhtal dalje, »da komaj komaj živimo. Mama se trudi dan na dan v čistilnici, s hribov prinaša živež od radodarnih kmetov. Mi pa nabiramo pre-
mog v koške, vagončki slabo drže. Včasih malce ponagajamo, ampak nalašč nikoli ne. Le ljudje so preveč sitni in čezmerni, nikdar jim ne ustrežeš, to je vse. Se drsamo po stopnjicah, nas že stranke zmerjajo. Se gremo na cesti vojno s prahom in kamenjem ali pa ravbarje in žandarje na Ocep-kovi gmajni, pa že spet preveč kričimo, kajpak. Samo mi smo vsega krivi, ker smo najrevnejši, saj vemo... Ampak Miklavž, ta, natančno ve, kdo je kriv, kdo pa siten... Naj že prinese karkoli, samo da bo nekaj: čokolada, sadje, zvezki, svinčnik in potice, malo piškotov, mami pa kaj obleke in bomo zadovoljni,« je zaključil Tadek svoja razmišljanja in odprl kuhinjska vrata.

Jožek in Milica sta jih sprejela z veselim hrupom. Drevesce so postavili v staro križasto stojalce, ki ga je steknil Tadek v drvarnici. Hodili so okrog praznega drevesca in se ga veselili kakor neznano lepe obljube. V duhu so že videli, kako je natresel dobri svetnik zlatih štren, lučic, piškotov in razložil podenj vsakojakih darov, da so bolele oči. Ko je prisopihala še mamica, s težkim nahrbtnikom oprtana, s

trojanskih hribov, kamor je bila odšla zarana, se je že znočilo. Brž jim je skuhalo močnika in jih nagnala spat. Še poprej so nastavili krožnike in peharje. Stisnili so se v dve borni postelji, kaj to, vajeni so bili in toplejše je tako. Prisluškovali so na ulico, kjer je včasih zatulila burja in so vmes zacingljali zvončki in zarožljale verige. Z odprtimi očmi so gledali v črno noč in zadremali v vesele sanje, polne Miklavževih dobrot...

Prvi se je zbudil Tadek. Zaspano se je ogledal in opazil mamo, ki se je v dremavi svetlobi blede žarnice tiho prestopala in pripravljala zajutrek. Brž je planil na noge in k drevescu.

»Joj, joj, juhuhu! Miklavž je prinesel!« je zatulil in zvelkel še ostale zaspance iz postelj. Vreščec so se pripodili samosrajčniki in bosopeti ter počepnili okoli drevesca, ki se je kar lesketalo v revnem blesketu počrnelih štren. Par jabolk je bingljalo in par pisanih papirčkov je oživljalo siromašno drevesce. V krožnike in peharje so bili nasuti krhlji, jabolka, orehi, repa in korenje. Milica je dobila lepo punčko iz pisanih cunj, a z zaresno glavo. Tadek pa dva zvezka in rdeče napuščen svinčnik. Vsak je planil nad svoj zaklad, neugnano in radostno, prav iz dna hvaležnega srca. Kakor bi zazvonili zvonovi je plavalo v nerazvajenih dušicah.

»Kje ima pa mamica?« se je zaskrbel Pepko. Mamica se je pa le trudno nasmehnila in ga pobožala po zariplih ličecih:

»Velikim ne prinese Miklavž, samo majhnim in pridnim,« je odvrnila in vzela Milico s punčko v naročje. »Jest! Tadek mora v šolo«, jih je opomnila in ni bilo treba dvakrat prositi.

Kakor bi bil zadel glavni dobiček, jo je tisto jutro primahal Tadek v šolo. S svojima zvezkoma in svinčnikom je zmagovalno krilil nad glavo in kričal na vse grlo:

»Le poglejte, kaj mi je prinesel. Pa še to!« je privlekel iz žepa debelo jabolko.

»Kaj boš ti, revček mali!« mu je eden pomolil pod nos pisano mapo.

»To ni še nič! Poglej mojo čepico!« se je ponašal drugi.

»Meni pa avtomobil!« je kričal tretji.

»Bonbone... Povestno knjigo... Voziček... Trobento... Železnico! Pajacal!...« Tadku je ugasnilo oko. Pri duši mu je postalo grenko. Skril je svoj zaklad pod klop. Nemo je ogledoval tovariše in njihove darove. Vsak je imel več kot on. Nekaj kakor sovražstvo, zavist se je kuhalo v njem. In šele ravnatelj! Vse je stalo krog njega, ko je pripovedoval, kaj vse mu je prinesel svetnik: majhno letalo, ping-pong, smučke s čevlji, knjige, zvezkov nebroj, sladkarij pa toliko in takih, da je kar odmahnil z roko, češ, kdo bi vse naštel.

Tadek je ves utihnil in zlezel vase... Grenko spoznanje je rastle v mali dušici. To je krivica, to je krivica, je uporno umoval. Miklavž

se je bil zmotil. Ravnatelj je imal vsak dan belo kavo, med in kruh, pa mehko posteljo, njegov ata zasluži na dan več ko mama ves mesec v čistilnici, pa mu prinese take darove in toliko! Nam pa sama jabolka in punčko, ker smo revni!

»To je krivica, krivica!« je nenadoma zakričal na ves glas, da se je vse ozrlo vanj, ki je trepetaje stal v klopi, s skrčenimi pestmi in podbrekljimi očmi. Tresel se je po vsem životu in uporno zrl v ravnateljevega.

Takrat se je zakrohotal ves razred, saj je bilo vendar smešno: Miklavž je osrečil vsa srca, in tamle pa se kremži nezadovoljnež, ki je dobil premalo. Ravnatelj je stopil bliže in mu ponudil košček čokolade. Tadek se je pa zdajci vzpel, stisnil zobe in odrinil roko s čokolado.

»Pa je krivica!« je zatulil v razposajeni razred, potem je pa sedel, naslonil glavo v dlani in se bridko razjokal. In nihče več se ni norčeval iz njega.

Ta dan je bil za Tadeka kakor doslej še nobeden. Za tem prvim spoznanjem jih je prišlo še mnogo, mnogo, a nobeno ni bilo tako grenko, tako do dna boleče.

BOŽIČNA

DORO

MARJANČEK IN MAJA,
PRIDNA OTROČIČA,
DOLGO ŽE SE VESELITA
ZLATEGA BOŽIČA.

STRIC, LETALEC V NOVEM SADU,
PISAL JE OBEMA,
DA Z LETALOM JU POPELJE
PRAV DO BETLEHEMA.

VSI PASTIRČKI OKROG HLEVCA
BODO OSTRMELI,
JEZUŠČEK SE BO NASMEHNIL:
„DOBRO STE LETELI!“
